

HU

HU

HU

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 15.9.2009
COM(2009) 458 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK
ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**A politikák fejlesztési célú koherenciája – az egész Unióra kiterjedő megközelítés
szakpolitikai keretének kialakítása**

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Bevezetés.....	3
2.	Általános elkötelezettség a politikák fejlesztési célú koherenciája iránt	4
3.	Az EU eddigi megközelítése a politikák fejlesztési célú koherenciájával kapcsolatban	4
4.	Új megközelítésre van szükség	6
4.1.	A belső politikák külső kapcsolatokra gyakorolt növekvő hatása	6
4.2.	Az egyre növekvő, ODA-tól különböző, fejlődő országokba irányuló pénzmozgások	6
4.3.	Az EU politikák fejlesztési célú koherenciájára irányuló megerősített mechanizmusainak és prioritásainak használata	7
4.4.	A fejlődő országok szempontjai.....	7
5.	az egész Unióra kiterjedő megközelítés szakpolitikai keretének kialakítása.....	7
5.1.	A prioritások meghatározása.....	8
5.2.	Az „ODA plusz” koncepció irányába	11
5.3.	Az új megközelítés gyakorlati megvalósítása	12
6.	Következtetés	12

1. BEVEZETÉS

A gazdasági és pénzügyi válság harmadik hulláma elérte a fejlődő világot is, és a vártnál sokkal súlyosabban érintette ezeket az országokat.¹ A 2009 második felére és 2010-re vonatkozó előrejelzések borúlátóak. 2009-re várhatóan több mint 50 millió ember süllyed szegénységbe.²

A válság kibontakozásával egyre inkább egyértelművé válik, hogy nem elég egyszerűen visszatérni a korábbi állapotokhoz. A fejlesztési erőfeszítések fenntartása alapvető fontosságú, de nem elegendő. A pénzügyeket tekintve ez azt jelenti, hogy a hivatalos fejlesztési segélyeket (ODA) egyéb pénzügyi forrásokkal kell kiegészíteni. E pótlólagos pénzügyi források fejlesztési potenciáljának kiaknázása azon múlik, hogy a fejlődő országok és a külső partnereik – mint az EU – milyen erőfeszítéseket tesznek a fejlesztésbarát szakpolitikai környezet kialakítása érdekében.

A válság jól mutatja, hogy az egyes nemzeti gazdaságok milyen mértékben váltak függővé egymástól, és hogy egyes szakpolitikai intézkedések – nevezetesen a pénzügyi szférában – milyen hatással vannak a többi szakpolitikára és a fejlődő országokra.

De a pénzügyi válság csak egy a sok példa közül. A gazdaság szintjén zajló szoros interakciók olyan helyzetet eredményeztek, ahol szinte az összes, fejlett országokban meghozott szakpolitikai döntés közvetlen vagy közvetett hatással jár a fejlődő országokra, és azok szegénység elleni küzdelemhez, valamint a millenniumi fejlesztési célok (MFC) megvalósításához rendelkezésre álló kapacitásaira. A millenniumi fejlesztési célokról szóló 2008-as uniós tudományos dolgozat³ az MFC-k elérése felé történő előrelépést befolyásoló tényezők három kategóriáját különbözteti meg: a fejlődő országok saját szakpolitikáit; a fejlesztési együttműködést; valamint a globális szakpolitikai keretet, amelybe beletartoznak az EU szakpolitikái és azok fejlődő országokra gyakorolt hatása is. Mindhárom kategória fontosságának elismerése mellett ez a közlemény az EU szakpolitikáira koncentrálna.

E világos, a politikák fejlesztési célú koherenciájának fontosságára vonatkozó bizonyítékok ellenére, valamint annak dacára, hogy az elvről politikai szinten megállapodás született, a koncepció összetett, és kormányok általi végrehajtása még mindig nehézségbe ütközik.⁴ További erőfeszítések szükségesek a koncepció operacionalizálása érdekében.⁵

Az EU politikák fejlesztési célú koherenciájáról szóló első két, kétévente készített jelentése⁶, valamint az Unió egészére kiterjedő megközelítésre⁷ való felhívás alapján ez a közlemény

---

¹ COM (2009) 160 végleges, 2009.4.8. „A fejlődő országok támogatása a válság kezelésében” és SEC (2009) 445/2, 2009.4.8.: „Millenniumi fejlesztési célok: a pénzügyi válság hatása a fejlődő országokra”.

² „Globális nyomon követési jelentés 2009. Vészhelyzet a fejlesztésben”, Világbank, 2009. Lásd még: „Jelentés a millenniumi fejlesztési célokról”, ENSZ, 2009.

³ „Félúton a millenniumi fejlesztési célok felé: hogy állunk, és merre kell mennünk?”, 2008. szeptember, François Bourguignon, Agnès Bénassy-Quéré, Stefan Dercon, Antonio Estache, Jan Willem Gunning, Ravi Kanbur, Stephan Klasen, Simon Maxwell, Jean-Philippe Platteau, Amedeo Spadaro. A dokumentum a fejlesztésről szóló európai jelentés keretében készült.

⁴ OECD Policy Brief, 2008. december, „A politikák fejlesztési célú koherenciája – levont tanulságok”.

⁵ Az OECD fejlesztési segítségnyújtási bizottsága például azt vizsgálja jelenleg, hogyan lehetne „elmélyíteni és felgyorsítani munkáját a politikák fejlesztési célú koherenciájának ösztönzése érdekében.” Lásd a következő tanulmányt: „Befektetés a fejlesztésbe – egy közös ügy a változó világban” OECD DAC, 2009.5.14.

⁶ SEC (2007) 1202, 2007.9.20. és SEC (2009)XXX, 2009.xx.xx.

áttekinti az EU vonatkozó megközelítését, és javaslatot tesz a Közösségnek és a tagállamoknak arra, hogyan alkalmazhatják a politikák fejlesztési célú koherenciáját célzottabb, hatékonyabb és stratégiai módon.

2. ÁLTALÁNOS ELKÖTELEZETTSÉG A POLITIKÁK FEJLESZTÉSI CÉLÚ KOHERENCIÁJA IRÁNT

Az EU politikák fejlesztési célú koherenciájával kapcsolatos kötelezettségvállalásai jogalapjukat tekintve az Európai Közösséget létrehozó szerződés 178. cikkén nyugszanak, általánosabb értelemben pedig az Európai Unióról szóló szerződésnek az Unió külső tevékenységei egészének összhangjáról szóló 3. cikke második albekezdésén. A Lisszaboni Szerződés, amennyiben megerősítésre kerül, szilárd jogalapot teremthet a politikák fejlesztési célú koherenciájához.⁸

A politikák fejlesztési célú koherenciájának **politikai keretét** a 2005. áprilisi vonatkozó közlemény, az ezt követő 2005. májusi tanácsi következtetések, a 2005. decemberi európai konszenzus a fejlesztési politikáról, valamint a Tanács 2007. novemberi következtetései a politikák fejlesztési célú koherenciájáról szóló uniós jelentésről adták meg. A politikák fejlesztési célú koherenciájával kapcsolatos, konkrét területekre vonatkozó kötelezettségvállalások születtek különösen a Tanács biztonsággal és fejlesztéssel, valamint migrációval kapcsolatos következtetéseiben (mindkettőt 2007 novemberében fogadták el), valamint a politikák fejlesztési célú koherenciájáról, az éghajlatváltozásról/energiáról/bioüzemanyagokról, a migrációról és a kutatásról szóló bizottsági munkadokumentumot követő, 2008. májusi tanácsi következtetésekben. A tizenkét területen túlmenően kötelezettségvállalások születtek például az adóügyi terület megfelelő kormányzásával kapcsolatban is, ahol a Bizottság tovább keresi a pozitív szinergiákat a fejlesztési célkitűzésekkel.⁹

3. AZ EU EDDIGI MEGKÖZELÍTÉSE A POLITIKÁK FEJLESZTÉSI CÉLÚ KOHERENCIÁJÁVAL KAPCSOLATBAN

Az EU az elmúlt években lényegesen fokozta erőfeszítéseit a politikák fejlesztési célú koherenciájával kapcsolatban. Az első szakaszban a politikák fejlesztési célú koherenciájához fűződő 2005-ben tett kötelezettségvállalásokra koncentrált. Konkrét lépésekre a tizenkét szakpolitikai területen tett kötelezettségvállalások vonatkozásában került sor.¹⁰

---

⁷ A Tanács 10018/09. sz. dokumentuma, 2009.5.18., az Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsának következtetései, 15. bekezdés.

⁸ Az Európai Unióról szóló szerződésnek az Unió külső fellépéseire vonatkozó általános rendelkezésekről szóló fejezete 21. cikke (2) bekezdésének d) pontja és (3) bekezdése a fenntartható fejlődést és a szegénység megszüntetését tűzi ki az Unió külső fellépései céljául és előírja, hogy az EU-nak ezt a célt kell követnie az Unió külső fellépései különböző területeinek, valamint a többi szakpolitika külső aspektusainak fejlesztése és végrehajtása során. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 208. cikkének (1) bekezdése a 178. koherencia-cikk új változata, melynek szövege szinte azonos a korábbival.

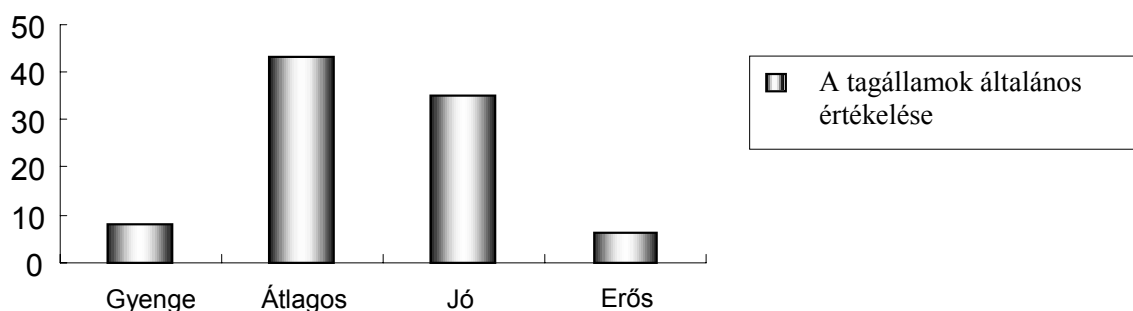
⁹ COM(2009) 201., 2009.4.28., Közlemény a jó kormányzás előmozdításáról az adóügyek terén; COM(2009) 160., 2009.4.8., Közlemény a fejlődő országok támogatásáról a válság kezelésében.

¹⁰ Kereskedelem, környezetvédelem, éghajlatváltozás, biztonság, mezőgazdaság, halászat, a globalizáció szociális dimenziója, foglalkoztatás és tisztességes munka, migráció, kutatás, információs társadalom, közlekedés, energia.

A második szakaszt e kötelezettségvállalások végrehajtására irányuló erőfeszítések jellemezték: a politikák fejlesztési célú koherenciáját ösztönző olyan mechanizmusok tökéletesítése, mint a hatásvizsgálatok, a szolgálatközi konzultáció, valamint ezek hatékonyabb használata különösen a koncepcióval kapcsolatos elnökségi program létrehozásán keresztül, valamint a Bizottság olyan tervezett, legfontosabb kezdeményezéseinek előzetes meghatározásával, amelyek hatással lehetnek a fejlődő országokra.

A 2007-ben közzétett első, a politikák fejlesztési célú koherenciájáról szóló uniós jelentéshez hasonlóan a 2009-es jelentés is értékeli a tizenkét szakpolitikai területen, valamint az intézményi mechanizmusok tekintetében elért haladást.¹¹ A tagállamok általában véve elégedettek a 2007 óta elért általános előrehaladással, ahogy ezt az alábbi, az EU (a Közösség és a tagállamok) teljesítményével kapcsolatos ábra is mutatja.¹²

Az EU által a politikák fejlesztési célú koherenciájának ösztönzése és javítása terén elért eredmények az elmúlt két évben

A különböző szakpolitikák közötti pozitív szinergiára jó példa a nemrégiben elkészült éghajlatváltozási és energiacsomag¹³, amely számos lehetőséget kínál a fenntartható bioüzemanyagok fejlődő országokban való gyártására és használatára. A kutatáspolitikai terület, amely kutatási projektek finanszírozásával döntő módon hozzájárult a fejlesztéshez többek közt az egészségügy, az élelmezésbiztonság, a társadalomtudományok és a bölcsész tudományok területén.

A teljes kép azonban egyáltalán nem rózsás. A nemzeti szinten jelentkező problémák gyakran továbbgyűrűznek az EU szintjére, és néha erősítik egymást. A tagállamok a politikai akarat hiányára hivatkoznak, valamint a szegénység nemzetközi szinten történő csökkentésének elsőbbségére, mivel elsősorban ezek határozzák meg a politikák fejlesztési célú

¹¹ SEC (2009)XXX, 2009.xx.xx., Az EU 2009. évi jelentése a politikák fejlesztési célú koherenciájáról.

¹² Az ábra a tagállamok által az Európai Bizottság 2009-es, a politikák fejlesztési célú koherenciájával kapcsolatos kérdőívére adott válaszok alapján készült.

¹³ Áttekintéshez lásd az Európai Bizottság 2008.12.17-i IP/08/1998 sajtóközleményét. További információ: http://ec.europa.eu/environment/climat/climate_action.htm.

koherenciájának előmozdítását. Az ellentétes érdekek olykor megnehezítik az egységes álláspont kialakítását, és az EU teljesítménye szakpolitikai területenként nagy eltéréseket mutat.¹⁴

4. ÚJ MEGKÖZELÍTÉSRE VAN SZÜKSÉG

A politikák fejlesztési célú koherenciájával kapcsolatos azon kötelezettségvállalások, amelyekről 2005-ben állapodtak meg, eddig hasznos keretet adtak az EU erre vonatkozó munkájának. Az új fejlemények azonban szükségessé teszik, hogy átgondoljuk a politikák fejlesztési célú koherenciájával kapcsolatos megközelítésünket.

4.1. A belső politikák külső kapcsolatokra gyakorolt növekvő hatása

A politikák fejlesztési célú koherenciájának koncepciója akkor született, amikor az EU fejlődő országokhoz fűződő kapcsolatai főként a fejlesztési együttműködésről és a kereskedelemről szóltak, és amikor a többi politika néha olyan mellékhatásokkal járt a fejlődő országokban, amelyek aláásták a fejlesztésre irányuló erőfeszítéseket.

Mára ez a helyzet megváltozott. A szorosabb interakcióknak és az egyre intenzívebb globalizációnak köszönhetően a többi uniós szakpolitika fejlődő országokra gyakorolt mellékhatásai sokkal rendszeresebbé váltak. Erre számos példát találunk a környezetvédelmi vagy fogyasztóvédelmi rendeletektől kezdve a migráció vagy a biztonság területével kapcsolatos határozatokig.

Mivel a külső és a belső szakpolitikák közötti választóvonal egyre inkább elmosódik, néha annyira, hogy az elhatárolás empirikus bizonyítéka és politikai értéke is elvész, a politikák fejlesztési célú koherenciáját tudatosabban figyelembe kell venni.

4.2. Az egyre növekvő, ODA-tól különböző, fejlődő országokba irányuló pénzmozgások

Az EU szakpolitikáinak fejlődő országokra gyakorolt egyre növekvő hatását tükrözi a fejlődő országokba irányuló, ODA-tól különböző pénzmozgások növekedése. A fejlődő országokba irányuló ODA-tól különböző közpénzek és a magánszféra pénzmozgásai egyaránt jelentősen nőttek az elmúlt években, Afrika irányába is.

E pénzmozgások fejlesztésre gyakorolt hatása főként és elsősorban a szakpolitikai keret minőségétől és fejlesztésbarát jellegétől függ. A fejlesztési célú szakpolitikák közötti koherencia növelésére irányuló erőfeszítések ezért rendkívül fontosak.

A jelenlegi válság – azáltal, hogy megállította, sőt visszafordította ezt a növekvő trendet, – rámutatott ezeknek az áramlásoknak a fontosságára. E fejlemények tükrében a válságról szóló tanácsi következtetések¹⁵ hangsúlyozzák annak fontosságát, hogy a fejlesztésfinanszírozás összes lehetséges forrását mobilizálják, hangsúlyozva a fejlesztésorientált támogatások jelentőségét a kutatás és technológia, a béke és biztonság, a migráció, a megújuló energiák és az éghajlatváltozás területén. Annak érdekében, hogy ezek a pénzmozgások a fejlesztés céljait

¹⁴ Lásd: SEC (2009)XXX, 2009.xx.xx., Az EU 2009. évi jelentése a politikák fejlesztési célú koherenciájáról.

¹⁵ A Tanács 2009.5.18-i 10018/09 sz. dokumentuma, a fejlődő országok válság kezelésében való támogatásáról szóló tanácsi következtetések, (15) bekezdés.

szolgálják, a Tanács hangsúlyozza a politikai keret fontosságát és azt javasolja, hogy az EU alakítson ki az Unió egészére kiterjedő megközelítést, számításba véve az összes eszközt és folyamatot, továbbá tiszteletben tartva a politikák fejlesztési célú koherenciáját.¹⁶

4.3. Az EU politikák fejlesztési célú koherenciájára irányuló megerősített mechanizmusainak és prioritásainak használata

A tizenkét szakpolitikai területen elért haladásról szóló jelentések megismertették az emberekkel a politikák fejlesztési célú koherenciájának koncepcióját. Ez lehetővé tette az EU számára, hogy kialakítsa a politikák fejlesztési célú koherenciájának ösztönzéséhez szükséges eszközöket és szaktudást. Ennek eredményeképpen az EU-nak mára proaktívabb és koncentráltabb megközelítés elfogadására van módja a politikák fejlesztési célú koherenciájáról. Az Európai Közösség fejlesztéspolitikájáról szóló 2007. évi OECD/DAC jelentés már javasolta a politikák koherenciájával kapcsolatos kötelezettségvállalások menetrendjének felülvizsgálatát annak érdekében, hogy a figyelem és az erőforrások elosztása a prioritást élvező területekre koncentráljon.¹⁷ Ausztria és Svédország már meg is tette ezt az utat, és kiválasztotta a politikák fejlesztési célú koherenciájának prioritási területeit.¹⁸

4.4. A fejlődő országok szempontjai

A fejlődő országok egyre inkább érdeklődnek a szélesebb körű uniós szakpolitikák iránt. Ezt bizonyítják a közelmúlt arra irányuló megkeresései, hogy hivatalos konzultációra kerüljön sor a politikák fejlesztési célú koherenciájának kérdéseiről, a cottonoui megállapodás 12. cikkének megfelelően.¹⁹ Mindkét fél jelezte, hogy fel szeretné venni a koherenciát a cottonoui megállapodás 2010-ben esedékes felülvizsgálatának témái közé.

Míg az EU sokat tett azért, hogy az uniós kezdeményezések jobban támogassák a fejlesztési célkitűzéseket, a fejlődő országok szerepe eddig korlátozott volt ebben a folyamatban. Néhány ország hallatta a hangját, de a többiek – rendszerint a legszegényebbek – számára ez kapacitásproblémák miatt nehezebbnek bizonyult.

A Bizottság hatásvizsgálatára vonatkozó felülvizsgált iránymutatása hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a fejlődő országok érintettjeinek tájékoztatása biztosított legyen a küszöbön álló olyan kezdeményezésekről, amelyek érdekesek lehetnek számukra, valamint hogy aktívan bevonják őket a konzultációs folyamatba.²⁰

5. AZ EGÉSZ UNIÓRA KITERJEDŐ MEGKÖZELÍTÉS SZAKPOLITIKAI KERETÉNEK KIALAKÍTÁSA

A fenti fejlemények tükrében eljött az ideje annak, hogy az EU fokozottabb stratégiai, szisztematikus és partnerségorientált megközelítést alkalmazzon a politikák fejlesztési célú koherenciájával kapcsolatban. Az EU-nak nyilvánvalóan figyelembe kell vennie a fejlesztési célkitűzéseket minden olyan szakpolitikában, amely hatással lehet a fejlődő országokra.

---

¹⁶ Idem.

¹⁷ Az Európai Közösség fejlesztési együttműködésének (DAC) a többi fejlesztési szereplő általi értékelése, OECD (2007), 35. o.

¹⁸ SEC(2009)XXX, 2009.xx.xx., Az EU 2009. évi jelentése a politikák fejlesztési célú koherenciájáról.

¹⁹ Idem.

²⁰ SEC(2009) 92, 2009.1.15. Az Európai Bizottságnál folytatott hatásvizsgálatra vonatkozó további részleteket lásd a következő honlapon: http://ec.europa.eu/governance/impact/index_en.htm.

Ehhez fel kell használni az összes olyan eszközt, amelyet a politikák fejlesztési célú koherenciájának ösztönzésére hoztak létre vagy erősítettek meg. A politikai hangsúlyt azonban néhány kulcsprioritásra kell helyezni.

A fejlődő országoknak a pénzügyi válság kezelésében nyújtott támogatásról szóló tanácsi következtetések, valamint a G8 és az OECD keretében folytatott eszmecsere nyomkövetéseként az EU-nak az egész Unióra kiterjedő megközelítés részeként kell dolgoznia a politikák fejlesztési célú koherenciáján egy olyan politika keret kialakításával, amely jobban a fejlesztési célkitűzések szolgálatába állítja a többi szakpolitikát és az ODA-tól különböző pénzmozgásokat. Az új globális helyzetben minden korábbinál nagyobb szükség van arra „hogy a fejlesztési politika megjelenjen az összes többi olyan terület politikai fellépéseiben, amelyek befolyásolhatják a fejlesztési eredményeket.”²¹ Az EU az ODA-forrásait is fel fogja használni arra, hogy hozzájáruljon az ODA-tól különböző támogatások eredményességéhez, például a fejlődő országok kapacitásainak erősítésével a kutatás vagy a halászat területén.²²

A múlt tapasztalatai alapján három fő tanulság vonható le és vehető figyelembe a politikák fejlesztési célú koherenciájának a változó politikai realitásokhoz történő igazítása során. Először, a megközelítés jobb végrehajtásához az EU-nak néhány, a politikák fejlesztési célú koherenciájával kapcsolatos prioritásra kell koncentrálnia, és proaktív módon figyelembe kell vennie a fejlesztési célkitűzéseket a kiválasztott kezdeményezések kialakításakor. Másodszor, az EU-nak több erőfeszítést kell tennie az ODA-tól eltérő források mobilizálása érdekében, és jobban ki kell használnia e köz- és magánpénz-mozgásokban rejlő fejlesztési lehetőségeket. Harmadszor, az EU-nak erősítenie kell a fejlődő országokkal folytatott párbeszédet a politikák fejlesztési célú koherenciájával kapcsolatos kérdésekről.

E célból a Bizottság a tagállamokkal szoros együttműködésben a politikák fejlesztési célú koherenciájáról szóló munkaprogramot fog kidolgozni, megjelölve a prioritást élvező kérdéseket és kiemelve, hogy az EU hogyan járul hozzá a fejlesztési célkitűzésekhez összes eszközén és folyamatán keresztül. A munkaprogram célja az lenne, hogy politikai lendületet adjon, azonosítsa a politikák fejlesztési célú koherenciájához szükséges pénzügyi eszközöket, és segítsen világos célkitűzéseket megállapítani.

5.1. A prioritások meghatározása

A politikák fejlesztési célú koherenciájának munkaprogramja néhány prioritást élvező kérdésre koncentrálni majd, amelyeket a Bizottság a tagállamokkal közösen fog meghatározni.

A prioritást élvező kérdések kiválasztása során négy kritérium alkalmazható. Kiindulópontként az EU ütemtervét kell alapul venni, mivel a politikák fejlesztési célú koherenciája arra irányul, hogy minimalizálja az EU szakpolitikai döntéseinek és jogalkotási kezdeményezéseinek negatív hatásait a fejlődő országokra, valamint hogy növelje ezek kapcsolatait a fejlesztési célkitűzésekkel. A prioritást élvező kérdéseknek nyilvánvalóan fontosnak kell lenniük a fejlődő országok számára, és relevánsak kell, hogy legyenek a millenniumi fejlesztési célok elérése szempontjából. Ezeknek a kezdeményezéseknek azonban elegendő konkrét lehetőséget kell kínálniuk arra, hogy jobban a fejlesztéshez igazíthatók

---

²¹ A „Befektetés a fejlesztésbe – egy közös ügy a változó világban” című kiadvány szerint (OECD DAC, 2009.5.14.).

²² SEC(2008) 434, 2008.4.9., A politikák fejlesztési célú koherenciája „éghajlatváltozás/ energia/ bioüzemanyagok, migráció és kutatás”.

legyenek, és hozzájáruljanak egy fejlesztéshez igazodó szakpolitikai vagy jogszabályi környezet kialakításához. Végezetül a prioritást élvező kérdéseknek hosszú távú tervekhez kell kapcsolódnuk. Ez azért fontos, mert a tapasztalatok szerint a szakpolitikák és a fejlesztési célkitűzések közti koherencia növeléséhez jelentős mértékű idő- és energiaráfordításra van szükség. Kezdeti lépésként azonosítani kell a fejlődő országokra gyakorolt lehetséges hatásokat, koordinálni kell az uniós erőfeszítéseket, és meg kell teremteni a szükséges politikai támogatást. Ezekhez a lépésekhez mind időre van szükség, és sokkal nagyobb eséllyel vezetnek eredményre, ha a kérdés hosszú távú tervekhez kapcsolódik.

A politikák fejlesztési célú koherenciájával kapcsolatos kérdéseknek:

- az EU kiemelt feladatai között kell szerepelniük
- fontosnak kell lenniük a fejlődő országok számára és a millenniumi fejlesztési célok elérése szempontjából
- konkrét lehetőséget kell teremteniük a fejlesztési célkitűzések bevonására
- kapcsolódnuk kell a hosszú távú tervekhez

Javasolt prioritást élvező kérdések

Az EU 2009-es, a politikák fejlesztési célú koherenciájáról szóló jelentése, valamint a globális közjavakról folyó nemzetközi vita alapján a következő kérdéseket határozták meg a tagállamokkal folytatandó vita alapjaként (ezek mind erős hatást gyakorolnak a millenniumi fejlesztési célokra).

- Az éghajlatváltozás elleni küzdelem: az EU szakpolitikái fejlesztéssel kapcsolatos komponensének biztosítása
- Globális élelmezésbiztonság: az EU szakpolitikáiban a nemzetközi dimenzió, köztük a fejlődő országok szükségleteinek figyelembe vétele
- A migrációnak a fejlesztés szolgálatába állítása
- Lehetőségek keresése a szellemi tulajdonjogok fejlesztési célú hasznosítására
- A biztonság előtérbe helyezése, és fejlesztési célú békeépítés

A 2012 utáni időszakról szóló, az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezményének égisze alatt 2009 folyamán folytatott tárgyalások kritikus mérföldkövet jelentenek az **éghajlatváltozás** elleni küzdelemben és a fejlesztési együttműködéssel kialakítható szinergiák ösztönzésében azon eszközök által, amelyek kezelik az éghajlatváltozással kapcsolatos sebezhetőséget és elősegítik az alkalmazkodást, alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó stratégiákat dolgoznak ki és más lehetőségeket tárnak fel a hatások enyhítésére. Ilyenre példák a következők: i. a megújuló és tiszta energiákba való befektetést ösztönző Globális Energiahatékonysági és Megújulóenergia-alap lehetőségei továbbfejlesztésének vizsgálata, ii. erőfeszítések az EU egészében az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó hatásokra, sebezhetőségre és alkalmazkodásra vonatkozó aggályoknak és intézkedéseknek az összes létező együttműködési eszközbe való integrálására, iii. a politikai párbeszéd és konkrét intézkedések ösztönzése az éghajlatváltozás elleni globális szövetség keretében, iv. közös vízió kialakítása a legsebezhetőbb fejlődő országokkal, valamint a fellépéseink közötti, szükséges koherencia kiemelése az

éghajlatváltozás, az energia és a fejlesztés terén. A fejlett, a feltörekvő és a fejlődő világ gazdaságainak fenntartható módon „zöldebbé” alakítása által kínált gazdasági lehetőségeknek – amennyiben egyenlően oszlanak meg – lehetővé kell tenniük az éghajlatváltozás korlátozása és a szegénység csökkentése kettős céljának elérését, amelyre egymást kiegészítő és koherens szakpolitikák és fellépések útján kerülhetne sor. A fenntartható fejlődés ilyen közös víziójának hozzá kell járulnia olyan ambiciózus és innovatív kötelezettségvállalások megtételéhez, amelyeket az összes fél támogatna az ENSZ 2012. utánra vonatkozó Éghajlatváltozási Keretegyezménye révén.

A **globális élelmezésbiztonság** visszatérő téma volt 2007/2008-ban, és a közeljövőben valószínűleg az európai és nemzetközi politika napirendjén fog maradni figyelembe véve a mezőgazdasági piacok legújabb fejleményeit, az éghajlatváltozást és a kapcsolódó intézkedéseket, a fejlődő országok demográfiai trendjét, a feltörekvő gazdaságok fogyasztási szokásainak megváltozását, és végezetül az újabb megművelhető földterületek korlátozott rendelkezésre állását, különösen Afrika Szaharától délre eső részén. A világ növekvő népességének élelmezése érdekében 2050-ig meg kellene kettőzni az élelmiszertermelést.²³ Ehhez a mezőgazdasági termelés növelésére lenne szükség, különösen a fejlődő országokban, miközben fenntartható termelést kellene biztosítani. Az Európai Uniónak számításba kell majd vennie a jövő realitásait, a fejlődő országok szükségleteit és saját szakpolitikáit egyaránt, köztük a mezőgazdaságot, a kereskedelmet, az éghajlatváltozást és a kutatást. Ezen túlmenően az EU párbeszédet fog folytatni a fejlődő országokkal a regionális mezőgazdasági politikák megvalósíthatóságáról a KAP-ból levont tanulságok alapján annak érdekében, hogy regionális és szubregionális szinten lehessen élelmezésbiztonságot elérni.

A **migráció** és mobilitás, ha megfelelően kezelik, segíthetnek csökkenteni a szegénységet a fejlődő országokban és ezáltal közvetlenül vagy közvetetten hozzájárulnak a millenniumi fejlesztési célok eléréséhez, és az összes ország kapacitásainak növeléséhez. A jelenlegi globális gazdasági és pénzügyi zavarok közepette rendkívül fontos, hogy tartsuk az EU hosszú távú kötelezettségvállalásait: az Unió maradjon nyitott, és szélesebb globális perspektívában reagáljunk az EU gazdasági rendszereinek és demográfiai trendjeinek szükségleteire. A politikák fejlesztési célú koherenciája folyamatán keresztül, és a migrációval kapcsolatos általános megközelítés részeként az Európai Unió arra törekszik, hogy a migráció pozitívumait az EU és partnerországainak kölcsönös előnyére fordítsa. A következő évek igazi politikai kihívása továbbra is az marad, hogy az EU és tagállamai képesek és készek-e valós migrációs és mobilitási lehetőséget kínálni a fejlődő országok azon állampolgárainak, akik tanulási és legális foglalkoztatási lehetőségeket keresnek az EU-ban. A végrehajtás megkezdődött és számos kérdésben folytatódnia kell, különösen a hazautalások, a nagyobb mobilitás és a diaszpóraszervezetekkel kialakított szorosabb kapcsolatok terén. A menetrend végrehajtását folytatni kell, különösen ha a munkaerő migrációjáról és az agyelszívásról van szó, amely számos fejlődő országban az egészségügy területén például máris komoly munkaerőhiányhoz vezetett. Az olyan új kérdéseket, mint például az éghajlatváltozás migrációra gyakorolt hatása, tovább kell vizsgálni.

A **szellemi tulajdonjogok** védelme és érvényesítése alapvető elem a technológiai innováció ösztönzése és a technológiák átadása és terjesztése terén. A szellemi tulajdonjogok a fejlődő országok társadalmi és gazdasági fejlődésének fontos eszközei lehetnek, és a fenntartható fejlődés valamennyi dimenziójára hatást gyakorolhatnak: gazdaság, környezetvédelem és társadalom – a kreativitás és az innováció ösztönzését is beleértve; kereskedelem-ösztönzés,

---

²³ FAO, FAO Newsroom, 2009.2.4., <http://www.fao.org/news/story/en/item/9962/icode/>

beruházás és versenyképesség; közegészségügy és élelmezésbiztonság; a tradicionális tudás védelme és használata, valamint a biológiai sokféleség.

A TRIPS-megállapodás biztosítja a szellemi tulajdonjogok védelmét a WTO tagjai között, és rendelkezéseket tartalmaz a technológiák átadásának ösztönzésére és bátorítására annak érdekében, hogy szilárd és életképes technológiai tudást alapozzon meg a legkevésbé fejlett országokban. Az Európai Közösség továbbra is vezető szerepet játszik a szellemi tulajdonjogokról folytatott nemzetközi vitában, amely többek közt a WTO és a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) keretei között zajlik. Erre példa a TRIPS módosításának ratifikációja a szabadalmaztatott gyógyszerekhez való hozzáférés javítása érdekében, válaszul a különösen aggasztó közegészségügyi problémákra, valamint az olyan javaslatok támogatása, amelyek segíthetik a helyi közösségeket tradicionális tudásuk és genetikai erőforrásaik kiaknázásában és hasznosításában, vagy a földrajzi árujelzőkkel kapcsolatos hasznok kiaknázásában. Az Egészségügyi Világszervezet által 2008 májusában elfogadott innovációról, szellemi tulajdonról és közegészségről szóló globális stratégia és cselekvési terv is fontos hozzájárulást jelent a fejlesztési célokhoz azáltal, hogy a gyógyszerekhez való hozzáférés javítását és az elhanyagolt betegségek leküzdését célozza.

A politikák fejlesztési célú koherenciája előtt álló kihívás az, hogy a szellemi tulajdonjogok a lehető legnagyobb mértékben járuljanak hozzá a fejlődő országok, és különösen a legkevésbé fejlett országok prosperitásához. Ezek az országok például erős potenciállal rendelkeznek ahhoz, hogy a szellemi tulajdonjogokkal kapcsolatos jogszabályi kereteket az ilyen jogokkal rendelkező helyiek szolgálatába állítsák. Ez még vonzóbb környezetet teremtene a befektetések számára, valamint segítene az információk különböző szellemi tulajdonjogokkal kapcsolatos rendszereken keresztül történő terjesztésének és felhasználásának biztosításában.

Az Európai Közösség szándékában áll, hogy aktívabban térképezze fel azokat a különböző területeket, amelyeken kapcsolat lehet a szellemi tulajdonjogok és a fejlesztés között azzal a szándékkal, hogy a szellemi tulajdonjogokat jobban a fejlesztés szolgálatába állítsa, valamint – tágabb értelemben – erősítse a fejlődéshez való hozzájárulásukat.

A Tanács, a tagállamok és a Bizottság jó eredményeket értek el a **biztonság és a fejlesztés** közötti kapcsolat erősítésében²⁴. Ezen erőfeszítések továbbvitele érdekében négy kulcsterületet azonosítottak: stratégiai tervezés, a biztonsági ágazat reformja, partnerség regionális és szubregionális szervezetekkel, valamint a humanitárius segítségnyújtás és a biztonság közötti kapcsolat. Ezáltal javulnia kellene a különböző uniós szereplők közötti koordinációnak, és hathatós mandátumot kellene kapnia a különböző műveletekhez, ideértve a béketeremtési katonai komponenseket, a kísérő rendőri és civil komponenseket, valamint a stabilitást szolgáló, szélesebb körű intézkedéseket. Egy ilyen átfogó békeépítési menetrend hozzá fog járulni a millenniumi fejlesztési célok eléréséhez szükséges feltételek biztosításához. **Az „ODA plusz” koncepció irányába**

Az ODA-tól különböző pénzmozgások fontosak a fejlesztés szempontjából, de a fejlődő országokra kifejtett hatásuk a szakpolitikai kerettől függ. A politikák fejlesztési célú koordinációjának munkaprogramja megteremti a szakpolitikai keretet az ODA-tól különböző pénzmozgásokban rejlő potenciál fejlesztés szolgálatába állításához, valamint fejlesztési értékük növeléséhez közösségi és tagállami szinten egyaránt. Ugyanakkor meg kell jegyezni,

---

²⁴ SEC (2009)XXX, 2009.xx.xx., Az EU 2009. évi jelentése a politikák fejlesztési célú koherenciájáról, a biztonságról szóló fejezet.

hogyan számos ilyen ODA-tól különböző, fejlődő országokba irányuló pénzmozgás nagy mértékben magánszemélyek és gazdasági szereplők tevékenységéhez kötődik. Ez a helyzet például a beruházások, a hazautalások és a technológiaátadás esetében. Emiatt a kormányok fellépéseinek – a fejlett és a fejlődő országokban egyaránt – megengedő és fejlesztést támogató szakpolitikát és szabályozási környezetet kell majd biztosítaniuk.

A politikák fejlesztési célú koherenciájának munkaprogramja iránymutatást ad majd az „ODA plusz” koncepcióhoz és az olyan pénzügyi források biztosításához és követéséhez, amelyek hozzájárulnak a fenntartható fejlődéshez és a globális közjavakhoz, de nem tartoznak az ODA kategóriájába.

A munkaprogram tájékoztatást nyújt majd az EU következő pénzügyi keretéről szóló vitához, különösen a külső kiadások struktúrájával kapcsolatban, valamint azonosítja majd a belső szakpolitikákhoz kapcsolódó pénzügyi eszközökből a fejlődő országokba irányuló pénzmozgásokat.

5.3. Az új megközelítés gyakorlati megvalósítása

Proaktívabb részvétel/ szervezési kérdések

A politikák fejlesztési célú koherenciájáról szóló munkaprogramban szereplő, prioritást élvező kérdésekkel kapcsolatos munka továbbvitele érdekében a tagállamok és a Bizottság minden létező eszközt fel fognak használni a politikák fejlesztési célú koherenciájának elősegítése érdekében, beleértve a szolgálatok közötti konzultációt, a hatásértékeléseket, valamint a szolgálatközi munkacsoportokat a szükséges tudás rendelkezésre bocsátása és a szakpolitikai lehetőségek azonosítása érdekében.

Ezt a munkát az elnökségnek és a Tanácsnak kell kiegészítenie, többek közt együttes találkozók szervezésével miniszteri és munkatársi szinten egyaránt.

A politikák fejlesztési célú koherenciájáról szóló, két évente készített jelentés a prioritást élvező kérdésekre fog koncentrálni.

Több partnerség

A fejlődő országok egyre inkább érdekeltek a szélesebb körű uniós tevékenységekben. Az EU építeni fog erre az érdeklődésre, és konzultálni fog a fejlődő országokkal a politikák fejlesztési célú koherenciájával kapcsolatos, prioritást élvező kérdésekről annak felmérése céljából, hogy milyen hatással járhatnak az uniós szakpolitikák a millenniumi fejlesztési célok eléréséhez rendelkezésre álló kapacitásaikra. Néhány rendelkezés kiterjed a fejlődő országok képviselőivel való konzultációra, például a hatásértékelésről szóló iránymutatás szerint a Bizottság különös figyelmet fordít majd a fejlődő országokkal a politikák fejlesztési célú koherenciájának prioritást élvező kérdéseiről folyó párbeszédére.

6. KÖVETKEZTETÉS

A segélyeknek kulcsszerepük van a fejlődő országok szegénység csökkentésére és a millenniumi fejlesztési célok megvalósítására irányuló erőfeszítéseinek támogatásában. A segélyek önmagukban azonban nem lesznek elegendőek. Számos fontos, globális kérdés tekintetében az EU sokkal többet tehet azért, hogy nőjenek a többi szakpolitikai területen meghozott politikai döntéseinek fejlesztésre gyakorolt pozitív hatásai. Ezen kívül nagyon

hatékony megközelítés lehet az ODA-tól különböző pénzmozgások fejlesztési potenciáljának erősítése. „*Le kell szűkíteniünk a célt, és ki kell szélesíteniünk az eszköztárat.*”²⁵

---

²⁵ Paul Collier, "The Bottom Billion", Oxford University Press 2007., 192. o.